

УДК 811.111'37

БИЛОУС Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Київський національний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19, 02156, Україна (n.bilous@knute.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2119-8701>

НОВОХАТСЬКА Наталія – кандидат філологічних наук, доцент, доцент кафедри іноземної філології та перекладу, Київський національний торговельно-економічний університет, вул. Кіото, 19, 02156, Україна (n.novokhatska@knute.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8704-3227>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.3>

Бібліографічний опис статті: Білоус, Н., Новохатська, Н. (2022). Вплив кліматичних змін на формування англійських екологічних неологізмів 2020–2021 років. *Проблеми гуманітарних наук: збірник наукових праць Дрогобицького державного педагогічного університету імені Івана Франка. Серія «Філологія», 49, 23–28.* doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.3>.

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНИХ ЗМІН НА ФОРМУВАННЯ АНГЛІЙСЬКИХ ЕКОЛОГІЧНИХ НЕОЛОГІЗМІВ 2020–2021 РОКІВ

Анотація. У статті визначено та описано особливості впливу кліматичних змін і їхніх наслідків на поведінку представників покоління міленіалів та Z, занепокоєних забрудненням навколишнього середовища та пошуком нових способів його подолання. Саме ці покоління зі сформованою екологічною свідомістю активно впливають на з'яву нових понять, які потребують номінації, осмислення, систематизації та класифікації в англійській мові. Отже, мова постійно поповнюється неологізмами – словами чи словосполученнями, усвідомленими та використаними носіями мови на позначення нового або вже наявного поняття в новому значенні. Завдяки розвитку екології як науки наприкінці ХХ ст. у мові з'явилася велика кількість лексичних одиниць та колокацій на позначення понять, пов'язаних із змінами навколишнього середовища та боротьбою з ними. До особливо активних належить віднести такі словотворчі компоненти, як *eco-*, *-free*, *bio-*, *green*, *-friendly*. Об'єктом вивчення цього дослідження стали екологічні неологізми, вибрані шляхом суцільної вибірки з онлайн-словника Cambridge Dictionary за 2020–2021 роки. У статті їх скласифіковано за такими тематичними групами: 1) забруднення навколишнього середовища (слова та словосполучення, що позначають нові форми забруднення довкілля); 2) збереження природи (неологізми на позначення нових способів захисту навколишнього середовища); 3) зменшення вуглецевого сліду (лексми, які позначають розумне споживання м'яса, одягу та енергії); 4) адаптація до кліматичних змін (номінації, що відображають актуальні форми пристосування соціуму до змін клімату); 5) впровадження зеленого маркетингу (екологічні неологізми на позначення а) нових способів виробництва товарів та вирощування культур, б) пакування та маркування органічної продукції, в) способів продажу біопродуктів, г) повторної повної або часткової переробки відходів).

Ключові слова: міленіали, покоління Z, екологічний неологізм, тематичні групи, зміни клімату.

BILOUS Nataliia – Candidate of Sciences (Philology), Docent, Associate Professor of the Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics, 19, Kioto str., 02156, Ukraine (n.bilous@knute.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-2119-8701>

NOVOKHATSKA Nataliia – Candidate of Sciences (Philology), Associate Professor, Associate Professor at the Department of Foreign Philology and Translation, Kyiv National University of Trade and Economics, 19, Kioto str., 02156, Ukraine (n.novokhatska@knute.edu.ua)

ORCID: <https://orcid.org/0000-0002-8704-3227>

DOI: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.3>

To cite this article: Bilous, N., Novokhatska, N. (2022). Vplyv klimatychnykh zmin na formuvannya anhliyskykh ekolohichnykh neolohizmiv 2020–2021 rokiv [Impact of climate change on the formation of English environmental neologisms 2020–2021]. *Problemy humanitarnykh nauk: zbirnyk naukovykh prats Drohobyt'skoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Ivana Franka. Seriya «Filolohiia» – Problems of Humanities. «Philology» Series: a collection of scientific articles of the Drohobych Ivan Franko State Pedagogical University*, 49, 23–28. doi: <https://doi.org/10.24919/2522-4565.2022.49.3> [in Ukrainian].

IMPACT OF CLIMATE CHANGE ON THE FORMATION OF ENGLISH ENVIRONMENTAL NEOLOGISMS 2020–2021

Summary. *The article identifies and describes the impact of climate change and its consequences on the behavior of both millennials and generation Z, who are concerned about environmental pollution and finding new ways to overcome it. These generations, characterized by the formed environmental consciousness, are actively influencing the emergence of new concepts that require nomination, understanding, systematization and classification in English. Therefore, the language is enriched with neologisms (words or phrases used and understood by native speakers in a certain period to denote a new or existing concept in a new meaning). Due to the development of ecology as a science in the late twentieth century a large number of lexical items and collocations have appeared in the language to denote concepts related to environmental change and overcoming it. In particular, such word-forming components as eco-, -free, bio-, green, -friendly became rather popular. The study examined 2020–2021 environmental neologisms selected in the online Cambridge Dictionary. The article classifies them according to the following thematic groups: 1) environmental pollution (words and phrases denoting new forms of environmental pollution), 2) nature conservation and preservation (neologisms to denote new ways of protecting the environment), 3) reduction of carbon footprint (lexemes, which indicate a reasonable consumption of meat, clothing and energy), 4) adaptation to climate change (nominations that reflect current forms of society adaptation to climate change) and 5) introduction of green marketing (environmental neologisms to denote a) new ways of producing goods and growing crops, b) packaging and labeling of organic products, c) methods of selling green products, d) full or partial recycling of waste).*

Key words: *millennials, generation Z, ecological neologism, thematic groups, climate change.*

Постановка проблеми. За останнє десятиліття словниковий склад англійської мови поповнено значною кількістю неологізмів – слів чи сполук, використаних мовою в певний період на позначення нового або вже наявного поняття в новому значенні та усвідомлених носіями мови (Селіванова, 2008, с. 417). Вони належать до різних сфер діяльності людини та пов'язані з соціальними, політичними, економічними та культурними змінами в суспільстві. Сьогодні особливу увагу приділяють проблемам захисту навколишнього середовища та подоланню наслідків кліматичних змін, спричинених діяльністю людини. Ця тенденція знайшла своє відображення у лексичній носіїв англійської мови, зумовивши з'яву окремого шару екологічних неологізмів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Традиційно неологізми вивчали за різними аспектами: словотвірним, функційним, екстралінгвістичним, психолінгвістичним, соціолінгвістичним та прагматичним

тощо (Білоус & Новохатська, 2018, с. 381). У словотвірному аспекті екологічні неологізми як окрему групу досліджували Т. Бондар, Д. Каліщук, О. Круглій, у загальнотеоретичному – Е. Г. Балюта. Отже, **актуальність** роботи полягає у необхідності встановити основні тематичні групи екологічних неологізмів та описати передумови їх з'яви в мові.

Метою статті є аналіз та визначення основних тематичних груп англійських неологізмів сфери екології сучасної англійської мови 2020–2021 рр.

Поставлена мета передбачає вирішення таких **завдань**: 1) здійснити вибірку неологізмів у Cambridge Dictionary за 2020–2021 роки; 2) визначити причини з'яви екологічних неологізмів у мові; 3) класифікувати екологічні неологізми за тематичними групами.

Виклад матеріалу. Зміна поколінь та епох призводить до зміни мови загалом та її лексичного складу зокрема. Кожне покоління відображує картину навколишньої дійсності

через призму своєї мовної ментальності. На сучасному етапі розвитку суспільства таким є покоління “міленіалів” та покоління Z (Білоус & Новохатська, 2020, с. 15). Головним об’єктом їхнього занепокоєння є довкілля.

За результатами 2020 Deloitte Global Millennial Survey, проведеного в 13 країнах, обидва покоління демонструють здатність стійко переносити негаразди, пов’язані з різними несприятливими ситуаціями, та непохитне прагнення втілювати позитивні зміни як у своїх громадах, так і в усьому світі. Молоді покоління сприймають соціально орієнтовані ініціативи як особисте покликання. Результати експрес-опитування свідчать, що респонденти вживають «соціально відповідальних» заходів, щоб принести користь планеті й суспільству. При цьому зміна клімату є найбільш гострою проблемою для обох поколінь (Deloitte, 2020).

Таке занепокоєння екологічними проблемами та способами їх подолання приводить до постійної з’яви екоінновацій у мові, які потребують систематизації та класифікації. Проаналізувавши неологізми та приклади їхнього вживання, зазначені у Cambridge Dictionary (Cambridge Dictionary) за 2020–2021 роки, ми скласифікували їх за 5 тематичними групами.

1. Забруднення навколишнього середовища. Стрімкий розвиток промисловості наприкінці ХХ ст. порушив природний екологічний баланс. Унаслідок цього забруднення довкілля стало глобальною проблемою. З того часу мова збагатилася великою кількістю лексичних одиниць на позначення різних видів забруднення навколишнього середовища (*acid rain, carbon dioxide, climate change, greenhouse gas, global warming*). Цим можна пояснити той факт, що в словнику неологізмів Cambridge Dictionary за 2020–2021 роки, зафіксовано кілька нових одиниць цієї групи.

– *sea snot* – густа, липка речовина в морі, що складається з дрібних організмів, з’ява якої спричинена зміною клімату.

Some of the «*sea snot*» has sunk below the waves, suffocating seabed life ... Turkey has vowed to save the Sea of Marmara by launching a disaster management programme meant to clean up the *sea snot*.

– *ghost gear* – покинуте в океані рибальське спорядження, що розкладається впро-

довж кількох сотень років і завдає шкоди морському життю та навколишньому середовищу. Наприклад:

Each year at least 640,000 tonnes of this «*ghost gear*» is left in our oceans – the equivalent of 52,000 London double decker buses and I’ve read devastating reports stating that over 817 species are trapped and killed under the surface by this litter.

2. Збереження природи. Міленіали та представники покоління Z відреагували на стрімке забруднення навколишнього середовища, розпочавши боротьбу з його наслідками. Так у мові постало безліч термінів на позначення цієї тенденції (*maximum allowable emissions, recycle, sustainable development, quality assurance*), а наприкінці ХХ ст. популярності набули такі словотворчі компоненти як *eco-, -free, green, -friendly, bio- (eco-package, smoke-free, bio-energy, green screen, ozone-friendly)*. У 2020–2021 рр. цей список поповнився новими номенами:

– *lazy lawn* – ділянка газону, яку не стрижуть регулярно або не обробляють хімікатами. Наприклад:

Immaculate striped green grass is out of favour. Instead, the trend is for «*lazy lawns*» with brown patches and weeds, the Royal Horticultural Society claims. Such gardens are better for nature, less work, and dry brown grass patches are better to sit on than damp wet grass.

– *wildbelt* – ділянка землі, на якій заборонено будівництво задля збереження та відновлення природи. Наприклад:

... This *wildbelt* designation would enable new land that currently does not do much for wildlife to be protected, so efforts to create or restore natural habitat or rewild the area are secure from future changes to land use.

3. Зменшення вуглецевого сліду – це вимірювання кількості вуглекислого газу, утвореного в результаті діяльності особи, компанії, організації тощо. Основною причиною викидів парникових газів є спалювання викопних видів палива, зокрема для виробництва та транспортування споживчих товарів. Тоді як на глобальному рівні боротьба з викидами проходить в руслі переходу на чисті джерела енергії та відмови від пластику, представники покоління міленіалів та Z беруть відповідальність за зменшення свого вуглецевого сліду,

скорочуючи кількість споживання м'яса, обираючи сезонні місцеві продукти, відмовляючись від постійної купівлі модного сезонного одягу. У мові це відображено в таких словах та словосполученнях:

– *carbon pawprint* – вимірювання кількості вуглекислого газу в атмосфері, утвореного в результаті діяльності, пов'язаної з утриманням домашніх тварин. Наприклад:

It has been estimated that the *carbon pawprint* associated with owning a medium sized dog is roughly twice that of running a typical SUV car, and the dogs in the USA are responsible for emissions equivalent to 13 million cars, or 64 million tonnes of CO₂ per year.

– *foodprint* – вимірювання результатів впливу виробництва та транспортування їжі на навколишнє середовище. Наприклад:

The issue of carbon «*foodprints*» – how much CO₂ is emitted in the production, transportation, and preparation of various foods – is front-and-centre at this week's Cop26 climate summit in Glasgow.

– *carbon counting* – розрахунок впливу споживаних нами страв та напоїв на навколишнє середовище. Наприклад:

Environmentally conscious foodies and restaurateurs are turning their attention to the planet's health with «*carbon counting*». Vegan milk brand Oatly will be labelling its products with carbon dioxide equivalents (CO₂e) [and] east London's newest hipster hangout Kraft Dalston is reducing its CO₂ footprint by 75 per cent by eliminating unnecessary packaging and deliveries.

– *planetarian* – особа, яка купує, готує та споживає їжу таким чином, щоб якомога менше шкодити планеті. Наприклад:

If you've ever tried Meatless Monday, vegan before 6, or any other not-vegan-all-the-time method in an effort to reduce your meat consumption, you're probably on your way to becoming a *planetarian*.

– *Regenuary* – рух, організований у січні та спрямований на споживання сезонної місцевої продукції, виробленої з використанням відновлювальних методів землеробства. Наприклад:

Over a quarter of a million people are taking part in this year's Veganuary – the campaign encouraging participants to try veganism for the

31 days of January. But a new movement called «*Regenuary*» is urging conscientious consumers to consider a different approach to eco-friendly eating.

– *circular fashion* – одяг, який не викидають, а ремонтують або переробляють заради зменшення навантаження на довкілля. Наприклад:

As it stands, most fashion products are made from new textiles, sold, worn, discarded and sent, eventually, to landfill ... or worse, they are incinerated. *Circular fashion* looks to disrupt that linear trajectory, keeping clothing and materials in use through recycling, repurposing and re-wearing, avoiding where possible making completely «new» products and reducing the amount of ecologically harmful waste.

– *energy island* – платформа в морі, використовувана для виробництва та зберігання електроенергії від розташованих на ній вітрових турбін. Наприклад:

A project to build a giant island providing enough energy for three million households has been given the green light by Denmark's politicians. The world's first *energy island* will be as big as 18 football pitches.

4. Адаптація до кліматичних змін – це пристосування до кліматичних впливів та їхніх наслідків. Людство вже багато років намагається адаптуватися до змін клімату шляхом створення посухостійких сільськогосподарських культур, систем попередження циклонів, побудови дамб для захисту від повеней тощо. Свідченням адаптаційних процесів у суспільстві слугують такі неологізми, що постали впродовж 2020–2021 рр.:

– *pollution lockdown* – період, протягом якого людям заборонено покидати свої домівки або вільно подорожувати через високий рівень забруднення атмосфери. Наприклад:

Delhi has been engulfed in a shroud of smog for the past few weeks. The air pollution has become so severe in India's capital city that schools have been closed indefinitely, and work-from-home guidelines were implemented in the nation's first *pollution lockdown*.

– *climate tech* – компанії, що створюють технології, які допомагають суспільству адаптуватися до наслідків зміни клімату. Наприклад:

Over the next one to two years, I predict that we'll see a boom in *climate tech* startups, and startups that build the predicted effects of climate change directly into their business plans.

– *heat day* – день, коли діти не йдуть до школи, а дорослі – на роботу через край спекотну погоду. Наприклад:

But «*heat days*» might soon become just as regular an occurrence. With extreme temperatures blanketing towns in New Jersey, Connecticut and New York this week, schools in dozens of districts across the region where air conditioning is not always the norm closed early or canceled after-school activities.

5. Зелений маркетинг. Зелений маркетинг, який називають ще екологічним маркетингом, означає процес просування екологічно безпечних товарів на основі їхніх екологічних переваг (виробництво, пакування, продаж та переробка) (Рябова & Рябов, 2019, с. 157). У межах цієї групи неологізми можна поділити на такі підгрупи:

а) виробництво:

– *clean caviar* – ікра, виготовлена в лабораторії з клітин риби. Наприклад:

However, the most ground-breaking product at Caviar Biotec is «*clean caviar*», which is being grown from sturgeon cells. Mr Benning explained: «We will be producing it without the use of the fish».

– *cardening* – вирощування рослин в автомобілі. Наприклад:

Cardening is exactly what you think it is – gardening in cars ... From planting up the glove compartment area with succulents to hanging plants instead of a car freshener, these mini gardens really push the boundaries of indoor gardening ideas.

– *marine garden* – велика площа води або дуже вологої землі, використана для вирощування рослин. Наприклад:

A pilot project was launched to adapt three small areas across a third of a hectare of salt marshes into a «*marine garden*» ... transforming the abandoned salt marsh into a flourishing habitat teeming with life, from seahorses to scallops.

б) пакування:

– *eco score* – інформація, наведена на упаковці харчових продуктів, зазвичай у формі літер та цифр, яка засвідчує вплив їжі на навколишнє середовище. Наприклад:

A pilot run in the autumn will see a range of food and drink carrying front-of-packaging «*eco scores*» for the first time, ranking the environmental impact of each item and allowing customers to easily assess whether they are buying goods that have a low-carbon footprint from suppliers focused on sustainability.

в) продаж:

– *eco-aisle* – куточок у супермаркеті для харчових продуктів, виготовлених та упакованих із мінімальною шкодою для довкілля. Наприклад:

«We'll see the beginning of the *eco-aisle*, where there'll be dedicated space for products that reach a certain environmental criterion,» forecasts Morten Toft Bech, founder of Meatless Farm.

г) переробка:

– *ocean vinyl* – платівки, виготовлені з переробленого пластику, знайденого в океані. Наприклад:

Ocean vinyl was a high-quality playable record made entirely from recycled plastic from the local ocean found in beach combs in the south of the UK.

– *wish-cycling* – збір у спеціальному сортувальному контейнері відходів, які не підлягають переробці. Наприклад:

While the US recycling rate worryingly hovers around an at best estimate of 35 percent, *wish-cycling* might be a well-intentioned habit in an increasingly confusing and incomplete recycling system. But *wish-cycling* often does more harm than good and has consequences that can impact local programs and global recycling as a whole.

– *decomponentise* – розбирати пристрій, наприклад мобільний телефон, на за частини з метою їхньої переробки. Наприклад:

«Your old phone should go back to the manufacturer, who can '*decomponentise*' it and put all of its materials back into the system, to make new phones or feed them into a different industry,» she says.

– *frugal bottle* – пляшка з переробленого паперу, використана для зберігання вина або інших напоїв. Наприклад:

Although glass can be recycled, it is very carbon-intensive to make. The *frugal bottle*, made from recycled paperboard, is five times lighter than a glass one and has a carbon footprint up to six times (84%) lower than a glass bottle.

– *infinity recycling* – спосіб якісної переробки пластику необмежену кількість разів. Наприклад:

Through *infinity recycling* we are able to fully regenerate plastic waste, making recycled plastic identical to virgin. This is the first time that certified recycled plastic coming from this technology has been used in premium beauty packaging and is opening a future where plastic can be infinitely recycled without losing its quality, hence the name.

Висновки. Процеси, які відбуваються в соціальній, політичній та економічній сферах життєдіяльності людини, визначають тенденції розвитку словникового складу англійської мови.

Постійно з'являються нові поняття, що відображають ці зміни та потребують номінації. Уже більше двох десятиліть люди переймаються проблемами захисту навколишнього середовища, засвідченими в англійській мові численними екологічними неологізмами. За останні два роки вона збагатилася екологічними неологізмами, які демонструють насамперед стурбованість носіїв англійської мови проблемами екології: забрудненням навколишнього середовища, збереженням природи, зменшенням кількості вуглецевого сліду, адаптацією до кліматичних змін та впровадженням зеленого маркетингу. Встановлення способів відтворення таких неологізмів українською мовою є перспективою подальших досліджень.

ЛІТЕРАТУРА

- Білоус Н. П., Новохатська Н. В.** Неологізми як засіб відображення сучасного способу життя носіїв англійської мови. *Актуальні питання іноземної філології : науковий журнал*. Луцьк. 2020. № 12. С. 14–18. DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2020-12-2>
- Білоус Н. П., Новохатська Н. В.** Способи творення і функції англійських відонімних неологізмів з основами ОБАМА і ТРУМП. *Наукові записки Центральноукраїнського державного педагогічного університету ім. Володимира Винниченка. Серія «Філологічні науки»*. 2018. Вип. 165. С. 380–384.
- Рябова Т. А., Рябов І. Б.** Проблеми та перспективи екологічного маркетингу в Україні. *Держава та регіони. Серія : Економіка та підприємництво*. Запоріжжя. 2019. № 3 (108). С. 155–159.
- Селіванова О. О.** Сучасна лінгвістика : напрями та проблеми. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.
- Deloitte 2020 Millennial Survey. 2020. URL: <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/deloitte-2020-millennial-survey.pdf> (дата звернення: 27.01.2022).
- New Words. Cambridge Dictionary. URL: <https://dictionaryblog.cambridge.org/tag/neologisms> (дата звернення 27.01.2022).

REFERENCES

- Bilous, N. P., Novokhatska, N. V.** (2020). Neologisms as means of reflecting modern English speakers' way of life. *Aktualni pytannya inozemnoi filologii : naukovyi zhurnal – Current issues of foreign philology : scientific journal*, 12, 14–18. Lutsk. DOI: <https://doi.org/10.32782/2410-0927-2020-12-2> [in Ukrainian].
- Bilous, N. P., Novokhatska, N. V.** (2018). Ways of formation and functions of English neologisms with OBAMA and TRUMP root morphemes. In *Naukovi zapysky Tsentralnoukrainskoho derzhavnogo pedahohichnoho universytetu imeni Volodymyra Vynnychenka. Seriya «Filolohichni nauky» – Academic notes of Central Ukrainian Volodymyr Vynnychenko State Pedagogical University. Series : Philological Sciences* (Issue 165), (pp. 380–384) [in Ukrainian].
- Riabova, T. A., Riabov, I. B.** (2019). Problems and prospects of ecological marketing in Ukraine. *Derzhava ta rehiony. Seriya : Ekonomika ta pidpryyemnytstvo – State and regions. Series : Economics and Entrepreneurship*, 3 (108), 155–159. Zaporizhzhia [in Ukrainian].
- Selivanova, O.** (2006). Suchasna lnhvistyka : terminolohichna entsyklopediia [Modern Linguistics : Terminology Encyclopedia]. Kyiv : Poltava : Dovkillya [in Ukrainian].
- Deloitte** (2020). Millennial Survey. Retrieved January 27, 2022, from <https://www2.deloitte.com/content/dam/Deloitte/global/Documents/About-Deloitte/deloitte-2020-millennial-survey.pdf> [in English].
- New Words.** Cambridge Dictionary. Retrieved January 27, 2022, from <https://dictionaryblog.cambridge.org/tag/neologisms> [in English].